

PRAVNI KUTAK ZA PEDIJATRE

I. INSTITUT INFORMIRANOG PRISTANKA

Zakon o zaštiti prava pacijenta NN (37/08)

Pravo na obavještenost

Članak 8.

Pacijent ima pravo na potpunu obavještenost o:

- svome zdravstvenom stanju, uključujući medicinsku procjenu rezultata i ishoda određenoga dijagnostičkog ili terapijskog postupka,
- preporučenim pregledima i zahvatima te planiranim datumima za njihovo obavljanje,
- mogućim prednostima i rizicima obavljanja ili neobavljanja preporučenih pregleda i zahvata,
- svome pravu na odlučivanje o preporučenim pregledima ili zahvatima,
- mogućim zamjenama za preporučene postupke,
- tijeku postupaka prilikom pružanja zdravstvene zaštite,
- daljnjem tijeku pružanja zdravstvene zaštite,
- preporučenom načinu života,
- pravima iz zdravstvenoga osiguranja i postupcima za ostvarivanje tih prava.

Pacijent ima pravo dobiti obavijesti na način koji mu je razumljiv s obzirom na dob, obrazovanje i mentalne sposobnosti.

Pacijenti s invaliditetom imaju pravo dobiti obavijesti u njima pristupačnom obliku.

Članak 9.

Obavijesti iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona na usmeni zahtjev pacijenta obvezan je dati zdravstveni radnik visoke stručne spreme koji pacijentu izravno pruža određeni oblik zdravstvene usluge.

Članak 10.

PACIJENT ima uvijek PRAVO TRAŽITI drugo stručno mišljenje o svome zdravstvenom stanju, sukladno odredbi članka 8. stavka 1. ovoga Zakona.

Drugo stručno mišljenje iz stavka 1. ovoga članka, pacijentu je, **na usmeni ili pisani zahtjev, obvezan dati svaki zdravstveni radnik visoke stručne spreme i odgovarajuće specijalizacije**, koji nije sudjelovao u izravnom pružanju određenog oblika zdravstvene usluge pacijentu iz članka 9. ovoga Zakona.

Pravo na prihvaćanje ili odbijanje pojedinoga dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka

Članak 16.

Pacijent ima pravo prihvatiti ili odbiti pojedini dijagnostički, odnosno terapijski postupak, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije čije bi nepoduzimanje ugrozilo život i zdravlje pacijenta ili izazvalo trajna oštećenja njegovoga zdravlja.

Prihvaćanje pojedinoga dijagnostičkog ili terapijskog postupka pacijent izražava **potpisivanjem suglasnosti**.

Obrazac suglasnosti te obrazac izjave o odbijanju pojedinoga dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka pravilnikom propisuje ministar nadležan za zdravstvo (u daljnjem tekstu: ministar).

Slijepa osoba, gluha osoba koja ne zna čitati, nijema osoba koja ne zna pisati i gluhoslijepa osoba, prihvaća pojedini dijagnostički, odnosno terapijski postupak izjavom u obliku javnobilježničkog akta ili pred dva svjedoka iskazanom izjavom o imenovanju poslovno sposobne osobe koja će u njeno ime prihvaćati ili odbijati pojedini takav postupak.

Zaštita pacijenta koji nije sposoban dati pristanak

Članak 17.

Za pacijenta koji nije pri svijesti, za pacijenta s težom duševnom smetnjom te za poslovno nesposobnog ili **maloljetnog pacijenta**, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije, **suglasnost iz članka 16. stavka 2. ovoga Zakona potpisuje zakonski zastupnik, odnosno skrbnik pacijenta.**

U interesu pacijenta osoba iz stavka 1. ovoga članka može suglasnost u bilo koje vrijeme povući potpisivanjem izjave o odbijanju pojedinoga dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka.

Ukoliko su interesi pacijenata iz stavka 1. ovoga članka i njihovih zakonskih zastupnika, odnosno skrbnika suprotstavljeni, zdravstveni radnik je dužan odmah o tome obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb.

V. KAZNE NE ODREDBE

Članak 41.

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj **zdravstvena ustanova ako:**

- 1. uskrati pacijentu pravo na obaviještenost iz članka 8. ovoga Zakona,**
2. uskrati pacijentu pravo na podatak o imenu te specijalizaciji osobe koja mu izravno pruža zdravstvenu zaštitu (članak 12.),
- 3. uskrati pacijentu pravo na prihvaćanje ili odbijanje pojedinog dijagnostičkog, odnosno terapijskog postupka protivno članku 16. – 18. ovoga Zakona,**
4. **postupi suprotno odredbama članka 17. stavka 3. ovoga Zakona,**
5. obavlja znanstveno istraživanje nad pacijentom protivno odredbama članka 19. – 21. ovoga Zakona,

6. obavlja zahvat na ljudskom genomu protivno članku 22. ovoga Zakona,

7. uskrati uvid u medicinsku dokumentaciju protivno članku 23. i članku 24. stavku 1. i 2. ovoga Zakona,

8. povrijedi pravo na povjerljivost podataka iz članka 25. ovoga Zakona,

9. uskrati pacijentu pravo na održavanje osobnih kontakata ili povrijedi zabranu posjete određenoj osobi ili osobama (članak 26.),

10. uskrati pacijentu pravo na samovoljno napuštanje zdravstvene ustanove protivno članku 27. ovoga Zakona,

11. uskrati pacijentu pravo na privatnost (članak 28.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna i odgovorna osoba u zdravstvenoj ustanovi.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna i trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna i odgovorna osoba u trgovačkom društvu koja obavlja zdravstvenu djelatnost.

Za prekršaj iz stavka 1. točke 1., 3., 4., 5. – 8. i 11. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna i privatni zdravstveni radnik.

Članak 42.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će za prekršaj zdravstveni radnik ako:

1. na zahtjev pacijenta uskrati obavijest (članak 9.),

2. na zahtjev pacijenta uskrati pravo na drugo stručno mišljenje (članak 10. stavak 2.),

3. postupi suprotno odredbama članka 17. stavka 3. ovoga Zakona,

4. ne upiše podatak o namjeri pacijenta da napusti zdravstvenu ustanovu ili ne upiše podatak o samovoljnom napuštanju zdravstvene ustanove bez najave pacijenta (članak 27. stavak 4.).

Napomena: Pedijatar koji izravno cijepi dijete zakonski je obvezan roditelju maloljetnog pacijenta dati potpune informacije o cjepivu/cijepljenju na njemu razumljiv način. Propusti li pedijatar dati samo 1 informaciju o cjepivu/cijepljenju roditelju maloljetnog pacijenta, uključujući rizike, nuspojave, kontraindikacije i sastav, nema informiranog pristanka koji je uz utvrđivanje preosjetljivosti na komponente cjepiva osnovna zakonska pretpostavka uopće za mogućnost pristanka na cijepljenje, odnosno pristupanja cijepljenju.

Kod nas je, u većini slučajeva, uvriježena praksa prebacivanja odgovornosti loptanjem, odnosno da pedijatri roditelje maloljetnih pacijenata s upitima o cjepivu/cijepljenju pošalju s uputnicom epidemiologu i drugima. No, epidemiolog i drugi nisu osobe koje izravno sprovode cijepljenje, stoga niti zakonski obvezni dati informacije o cjepivu/cijepljenju, osim ako roditelj maloljetnog pacijenta sam zatraži drugo stručno mišljenje što ovdje nije slučaj jer roditelji maloljetnih pacijenata ako traže odgovore, traže ih isključivo od pedijatra koji izravno cijepi, a prije cijepljenja.

Ustaljena praksa nije u skladu sa zakonom već rezultat proizvoljnog tumačenja zakona s ciljem eliminiranja odgovornosti. Roditelju kojem nije udovoljeno njegovom zakonskom pravu na potpunu obavijest o cjevivu/cijepljenju niti ne može pristati na cijepljenje dok pedijatar u cijelosti ne ispoštuje institut informiranog pristanka, u suprotnom pedijatar je u prekršaju zajedno sa zdravstvenom ustanovom i odgovornom osobom u zdravstvenoj ustanovi ako roditelju uskrati zatražene informacije o cjevivu i cijepljenju. Članak 16. Zakona o zaštiti prava pacijenta NN (37/08) propisuje potpisivanje suglasnosti za slučaj prihvaćanja medicinskog postupka koju pacijent uvijek može povući. Obzirom da se u zdravo dijete cijepljenjem unose otrovna sredstva iz cjeviva (vidi cjelinu II OTROVNA SREDSTVA – UTVRĐIVANJE PREOSJETLJIVOSTI NA SASTAV CJEPIVA), te da se zdravo dijete cijepljenjem izlaže nuspojavama cjeviva – trajnom oštećenju i/ili smrti (vidi cjelinu V ISPITIVANJE LIJEKA I FARMAKOVIGILANCIJA (NUSPOJAVE) – ostaje nejasno kako je uopće moguće cijepiti dijete bez pisane suglasnosti roditelja temeljene na informiranom pristanku odnosno kako je uopće moguće legalno nametnuti obvezu cijepljenja pod prijetnjom sankcije? Vrhovni sud RH presudom broj: Rev 79/07-2 kvalificirao je cijepljenje kao opasnu djelatnost.

Prilog – Dokumentierte Patientenaufklärung, formalni obrazac informiranog pristanka u Njemačkoj sa svim rizicima, nuspojavama, kontraindikacijama za svako cjevivo. Prijevod u tijeku.